DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
3. juli 1997 *

I sag C-60/96,

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Hélène Michard og Enrico Traversa, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

sagsøger,

mod

Den Franske Republik ved kontorchef Catherine de Salins og ekspeditionssekretær Gautier Mignot, begge Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg på Frankrigs Ambassade, 8 B, boulevard Joseph II,

sagsøgt,

angående en påstand om, at det fastslås, at Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 2 i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag (EFT L 145, s. 1), idet den har indført og opretholdt en administrativ bestemmelse, der udvider den merværdiafgiftsfritagelse, som efter direktivets artikel 13, punkt B, litra b), er forbeholdt udlejning af fast ejendom, til også at omfatte udlejning af visse løsøregenstande,

har

* Processprog: fransk.

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, G.F. Mancini, og dommerne J.L. Murray, C.N. Kakouris, P.J.G. Kapteyn (refererende dommer) og R. Schintgen,

generaladvokat: G. Cosmas
justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der er afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 27. februar 1997 af Den Franske Republik ved ekspeditionssekretær Denys Wibaux, Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget, og af Kommissionen ved Hélène Michard,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 20. marts 1997,

afsagt følgende

Dom

1 Ved stævning indleveret til Domstolens Justitskontor den 5. marts 1996 har Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber i medfør af EF-traktatens artikel 169 anlagt sag med påstand om, at det fastslås, at Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 2 i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag (EFT L 145, s. 1, herefter »sjette direktiv«), idet den har indført og opretholdt en administrativ

bestemmelse, der udvider den fritagelse for merværdiafgift (herefter »moms«), som efter direktivets artikel 13, punkt B, litra b), er forbeholdt udlejning af fast ejendom, til også at omfatte udlejning af visse løsøregenstande.

2 I henhold til sjette direktivs artikel 2, nr. 1, skal merværdiafgift pålægges tjenesteydelser, som mod vederlag foretages i indlandet af en afgiftspligtig person, der optræder i denne egenskab.

3 Sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra b), foreskriver, at medmindre andet følger af andre fællesskabsbestemmelser, fritager medlemsstaterne med visse undtagelser bortforpagtning og udlejning af fast ejendom, på betingelser, som de fastsætter for at sikre en korrekt og enkel anvendelse af denne fritagelse, og med henblik på at forhindre enhver mulig form for svig, unddragelse og misbrug.

4 I Frankrig pålægges tjenesteydelser, som mod vederlag foretages af en afgiftspligtig person, der optræder i denne egenskab, moms i henhold til artikel 256 i code général des impôts (lov om skatter og afgifter, herefter »loven«).

5 I lovens artikel 261-D er det bestemt, at lejlighedsvis, permanent eller sæsonvis udlejning af møblerede boliger eller møblerede værelser til brug for beboelse er fritaget for moms.

6 I henhold til et cirkulære af 11. april 1991 (herefter »cirkulæret«) skulle bl.a. campingvogne, telte, mobile homes og mindre fritidsboliger, når de udgør reelle, faste installationer og er særligt indrettet med henblik på og udelukkende er forbeholdt beboelse, anses for lokaler til brug for beboelse, mens udlejning på time-, dags-, uge- eller månedsbasis af prærievogne, autocampers, flodpramme, både og lignende skulle anses for udlejning af løsøregenstande, der var underlagt momspligt.

7 Efter Kommissionens opfattelse stred denne franske ordning mod direktivets artikel 2, idet den gik ud over grænserne for den fritagelse, der er fastsat i sjette direktivs artikel 13, punkt B, litra b), som udelukkende finder anvendelse på udlejning af fast ejendom. I overensstemmelse hermed opfordrede Kommissionen ved skrivelse af 23. april 1993 Den Franske Republik til at fremsætte sine bemærkninger inden for en frist på to måneder.

8 Ved skrivelse af 2. juni 1993 imødegik den franske regering det af Kommissionen anførte.

9 Da Kommissionen ikke kunne tiltræde den franske regerings argumentation, fastholdt den sine klagepunkter og fremsendte den 8. november 1994 en begrundet udtalelse til regeringen, hvori den opfordrede denne til at træffe de nødvendige foranstaltninger til at efterkomme sine forpligtelser i henhold til sjette direktiv inden for en frist på to måneder fra meddelelsen af den begrundede udtalelse.

10 I sit svar af 9. januar 1995 tilsluttede den franske regering sig Kommissionens opfattelse. Den oplyste desuden, at bestemmelserne i cirkulæret ville blive tilbagekaldt, og at der ville blive fastlagt nærmere vilkår for opkrævning af moms af de pågældende former for udlejning. Endelig meddelte den franske regering, at de forholdsregler, som i den anledning ville blive truffet efter høring af de berørte erhvervsdrivende, ville blive meddelt Kommissionen snarest.

11 Kommissionen modtog ingen officiel meddelelse om, at den omhandlede ordning rent faktisk var blevet ændret, og blev underrettet om, at de franske myndigheder fortsat anvendte cirkulæret, hvorefter den anlagde denne sag.

12 I svarskriftet har den franske regering anført, at cirkulæret er blevet tilbagekaldt i overensstemmelse med den begrundede udtalelse, således at udlejning af telte, campingvogne og mobile homes fremover vil være fuldt afgiftspligtig i medfør af lovens artikel 256.

13 Sagsøgte har endvidere oplyst, at artikel 39-I i loi de finances rectificative (tillægs- og ændringsbevillingslov) for 1995 (nr. 95-1347 af 30.12.1995) fastlagde betingelserne for anvendelse af en reduceret sats på visse af disse tjenesteydelser. I medfør af denne lovs artikel 39-II finder denne nye bestemmelse anvendelse på transaktioner, hvor den afgiftsudløsende begivenhed har fundet sted efter den 1. januar 1996.

14 Den franske regering har dog erkendt, at cirkulæret fortsat blev anvendt indtil den 1. januar 1996, dvs. efter udløbet af den frist, der var fastsat i den begrundede udtalelse af 8. november 1994.

15 Det fremgår herved af Domstolens faste praksis, at spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger traktatbrud, må vurderes på baggrund af forholdene i medlemsstaten, som de var ved udløbet af fristen i den begrundede udtalelse, og at ændringer af forholdene i tiden derefter ikke kan tages i betragtning af Domstolen (jf. bl.a. dom af 17.9.1996, sag C-289/94, Kommissionen mod Italien, Sml. I, s. 4405, præmis 20, og af 12.12.1996, sag C-302/95, Kommissionen mod Italien, Sml. I, s. 6765, præmis 13).

16 Det må herefter fastslås, at Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til sjette direktivs artikel 2, idet den har indført og opretholdt en admini-

strativ bestemmelse, der udvider den merværdiafgiftsfritagelse, som efter direktivets artikel 13, punkt B, litra b), er forbeholdt udlejning af fast ejendom, til også at omfatte udlejning af visse løsøregenstande.

Sagens omkostninger

17 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger. Den Franske Republik har tabt sagen og bør derfor betale sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

1) Den Franske Republik har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 2 i Rådets sjette direktiv 77/388/EØF af 17. maj 1977 om harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om omsætningsafgifter — Det fælles merværdiafgiftssystem: ensartet beregningsgrundlag, idet den har indført og opretholdt en administrativ bestemmelse, der udvider den merværdiafgiftsfritagelse,

som efter direktivets artikel 13, punkt B, litra b), er forbeholdt udlejning af fast ejendom, til også at omfatte udlejning af visse løsøregenstande.

2) Den Franske Republik betaler sagens omkostninger.

Mancini Murray Kakouris

Kapteyn Schintgen

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 3. juli 1997.

R. Grass G.F. Mancini

Justitssekretær Formand for Sjette Afdeling